Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Karniowicach

Ubój z konieczności gospodarskich zwierząt kopytnych

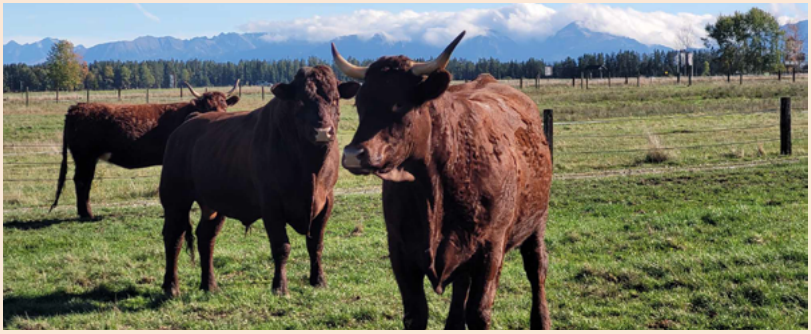

Karniowice 2024

OPRACOWANIE
Angelika Magiera
Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa

WYDAWCA
Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
z s. w Karniowicach, ul. Osiedlowa 9,
32-082 Karniowice, tel. 12-285-21-13/14
www.modr.pl

SKŁAD I OPRACOWANIE GRAFICZNE
Ewa Biernacka
Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

ISBN 978-83-68138-06-1

Zasady uboju z konieczności dotyczące gospodarskich zwierząt kopytnych: świń, owiec, kóz, krów oraz koni są regulowane przez Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego.

Ubojowi z konieczności można poddać wyłącznie zdrowe zwierzęta, które uległy wypadkowi uniemożliwiającego ich humanitarny transport do rzeźni np. złamanie kończyn czy złamanie kręgosłupa. Przez wypadek, rozumie się sytuację zaistniałą nagle, która nie jest efektem działania choroby, czy stanu przewlekłego. Tylko w takim przypadku może być rozpatrywana możliwość przeprowadzenia uboju poza rzeźnią w celu skróceniu cierpienia zwierzęcia i uratowania jego wartości rzeźnej.

Co zrobić gdy zwierzę ulegnie wypadkowi?

Pierwszą czynnością jaką należy wykonać, jest bezzwłoczne wezwanie lekarza weterynarii zajmującego się zwierzętami

gospodarskimi, który wytyczy dalsze postępowanie wobec rannego zwierzęcia tj. określi, czy może być ono poddane ubojowi z konieczności czy należy je leczyć, czy też poddać eutanazji. Właściciel zwierzęcia NIE MOŻE sam podjąć decyzji. W momencie jeśli lekarz weterynarii określi iż zwierzę można podać ubojowi z konieczności, właściciel jest zobowiązany:

- Do skontaktowania się z najbliższą rzeźnią, celem ustalenia możliwości przyjęcia tuszy i narządów wewnętrznych sztuki. Wykaz rzeźni, spełniających wymogi dotyczące przyjmowania zwierząt poddanych ubojowi z konieczności poza rzeźnią wraz z konkretnymi gatunkami dostępny jest na stronie Głównego Inspektora Weterynarii (https://zywnosc.wetgiw.gov.pl/spi/rzeznie/),

- Następnie do wezwania powiatowego lekarza weterynarii (znajdującego się najbliżej lokalizacji gospodarstwa), którego zadaniem będzie wykonanie badania przedubojowego i wystawienie świadectwa urzędowego potrzebnego do transportu tuszy i narządów wewnętrznych, jeśli zwierzę może zostać poddane ubojowi z konieczności,

- Ostatnim krokiem, jest poddanie zwierzęcia ubojowi z konieczności, z zachowaniem wszelkich starań, aby podczas uboju uniknęło ono niepotrzebnego bólu, niepokoju i cierpienia. Zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 1099/2009 zwierzę powinno być ogłuszone i wykrwawione przez osobę posiadającą do tego odpowiednie kwalifikacje. Po uboju tusza powinna być wykrwawiona. Na miejscu, pod okiem urzędowego lekarza weterynarii, można usunąć z tuszy żołądek oraz jelita. Należy pamiętać, iż wszystkie usunięte organy muszą być odpowiednio oznakowane i transportowane razem z tuszą do rzeźni.

Wraz z tuszą i ewentualnymi narządami należy dostarczyć do rzeźni niezbędne dokumenty (**można je znaleźć na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii**):

1. **Oświadczenie rolnika** – stwierdzające tożsamość zwierzęcia oraz zawierające informacje na temat weterynaryjnych produktów leczniczych lub innych środków jakie podawano zwierzęciu lub wobec niego stosowano, z wyszczególnieniem dat podawania i okresów karencji.
2. **Świadectwo urzędowe** – stwierdzające korzystny wynik badania przedubojowego, datę i czas przeprowadzenia tego badania, przyczynę dokonania uboju z konieczności oraz informację na temat leczenia, jakiemu poddane było to zwierzę.

Przewiezienie tuszy wraz z narządami do rzeźni powinno odbyć się najszybciej jak to jest możliwe! W przypadku gdy transport może potrwać **dłużej niż 2 godziny** od chwili dokonania uboju należy schłodzić tuszę i narządy wewnętrzne (chyba że warunki atmosferyczne pozwalają na pominięcie tego kroku).

Przeciwskazania do przeprowadzenia uboju z konieczności:

- Brak zezwolenia na ubój z konieczności – leczenie zwierzęcia lub jego uśmiercenie.
    - W przypadku uśmiercenia zwierzęcia to lekarz weterynarii podaje środek usypiający.
    - Tusze przeznacza się do utylizacji lub jeżeli urzędowy lekarz weterynarii wyrazi na to zgodę można przeznaczyć ją do skarmiania mięsożernych zwierząt futerkowych – w tym celu należy zwrócić się do **powiatowego lekarza weterynarii**.
- W przypadku zwierząt takich jak: świnie, owce, kozy, cielęta, które nie przekroczyły **6 miesiąca** życia, istnieje możliwość dokonania uboju w celu pozyskania mięsa na użytek własny, co oznacza, iż nie można przeznaczyć go do dalszej sprzedaży.

- Z kolei w sytuacji, gdy żadna rzeźnia nie wyrazi zgody na przyjęcie tuszy wraz z narządami wewnętrznymi, dalsze decyzje podejmuje rolnik. Może zdecydować się na: leczenie zwierzęcia, uśmiercenie lub przeprowadzenie uboju w celu uzyskania mięsa na pożytek własny.

- Gdy zwierzę padnie, należy zutylizować zwłoki. Koszty pokrywa ARiMR.

- Jeżeli po badaniu poubojowym przeprowadzanym przez urzędowego lekarza weterynarii okaże się, że tusza nie nadaje się do spożycia przez ludzi, to należy ją zutylizować lub przeznaczyć do skarmiania mięsożernych zwierząt futerkowych.

Przeprowadzenie uboju z konieczności należy zgłosić do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:

- bydło, owce, kozy lub świnie w ciągu 7 dni od zdarzenia,

- świń z terenów objętych restrykcjami w związku z afrykańskim pomorem świń, nie później niż do 2 dni od uboju.

Źródła:

ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 853/2004 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego

https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/uboj-z-koniecznosci-zwierzat-gospodarskich-kopytnych-poza-rzeznia

https://wiw.kielce.pl/uboj-z-koniecznosci/

https://piw.olawa.pl/uboj-kopytnych-poza-rzeznia/

https://www.ubojbydlagola.pl/oferta/uboj-bydla-z-koniecznosci

https://siedlce.piwet.pl/informacje/uboj-z-koniecznosci/

https://www.e-bip.org.pl/piwlubartow/20189